

Sadelmakarens förskola, Wåga Wilja ABs plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2017/2018

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef, pedagogisk samordnare och avdelningsansvarig förskollärare.

Vår vision

Wåga Wiljas förskolor ska vara mötesplatser för dialog och samtal kring ämnen som jämställdhet, demokrati, delaktighet och förskolans roll i samhället. Wåga Wilja ska vara en demokratisk organisation där alla barn, föräldrar och pedagoger har rättighet att uttrycka sina tankar, handlingar och åsikter. Umgängestonen ska präglas av lyhördhet och ömsesidig respekt. Ingen ska behöva utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkningar. Som grund för arbetet har vi våra värdeord – det vi stävar efter som förskola: •Subjekt – varje människa är en "unik person" som är i relation med sin omgivning, tillsammans med andra. Varje barn kommer till förskolan som en unik person. De kvalitéer och erfarenheter varje barn har ska få utvecklas och delas med andra under förskoletiden. •Skillnad – olikhet berikar, att få möta andras tankar och teorier är nödvändigt för att vidga sina egna perspektiv. Pedagogerna ska skapa förutsättningar för möten mellan barnen, där olika tankar, erfarenheter och strategier får möjligheter att berika varandra. Pedagogerna kan då belysa skillnader och olikheter i mötet mellan barnen. Barnen får därmed möjlighet att omvärdera sitt eget sätt att tänka och handla och utveckla ett nyanserat sätt att se på omvärlden. •Ömsesidigt beroende – delaktighet, där alla deltar utifrån sina villkor, erfarenheter och kvalitéer. Pedagogerna ska skapa förutsättningar till möten där ömsesidighet kan ske. •Lärande som förändring – lärande är föränderligt och situationsbundet, det är beroende av sammanhanget. Lärande sker i processer och i upprepande, där erfarenheter blir till nya möjligheter och nya perspektiv.

Planen gäller från

2017-05-01

Planen gäller till

2018-04-30

Läsår

2017/2018

Barnens delaktighet

Genom möten, observationer, dokumentationer och dagliga samtal ges barnen möjlighet till delaktighet och inflytande. Vi tar vara på situationer och handlingar som uppstår och ger barnen möjlighet att bygga en reflektions- och delaktighetskultur.

Vårdnadshavarnas delaktighet

På informationsmöten inför inskolningar av nya familjer på förskolan berättar vi om likabehandlingsplanen och på föräldramöten lyfter avdelningarna på förskolan aktuella dilemman kopplade till diskrimineringsgrunderna och diskuterar likabehandlingsarbetet tillsammans med föräldrar. Pedagogerna på förskolan har också gjort sig lyhörda för föräldrars frågor och tankar om vår förskoleverksamhet i det dagliga mötet och på utvecklingssamtal.

Personalens delaktighet

Pedagogerna har observerat och dokumenterat i sin verksamhet vilket sedan lyfts på gemensamma pedagogmöten. Inför upprättandet av likabehandlingsplanen görs en utvärdering av fjolårets plan och en ny kartläggning utifrån främjande och förebyggande insatser. Pedagogerna har varit med vid utformandet av vilka punkter som är aktuella för vår förskola att ha med i planen 2017/2018. Några pedagoger på förskolan gick Diskrimineringsombudsmannens utbildning kring likabehandling och diskrimineringslagen 2015.

Förankring av planen

Förankring av planen hos pedagogerna: Varje pedagog ansvarar för att känna till och arbeta mot de mål vi gemensamt satt upp för året. Utifrån de insatser och åtgärder som står i planen gör avdelningarna egna pedagogiska ställningstaganden. På höstterminens första ALK (arbetslagskonferens) reflekterar och tittar arbetslagen igenom de pedagogiska ställningstaganden som gjorts utifrån den upprättade planen. På terminens första ledningsgruppsmöte har vi genomgång av planen och tittar närmare på de som framkommit av resultatet från fjolårets plan. I de Pedagogiska samtalen (förskolans interna nätverk) utbyter pedagogerna tankar och reflektioner kring likabehandlingsfrågorna. Som grund för alla möten används observationer och dokumentationer som underlag. Förankring av planen hos barnen: Genom observationer, dokumentationer, reflektion och boksamtal samt i utvecklingssamtalen (för barn från tre års ålder) skapar vi förutsättningar för barnen att mötas kring våra likabehandlingsfrågor, enskilt och i grupp. Förankring av planen hos föräldrarna: Inför höstterminsstarten skickas avdelningens terminssammanfattning och förskolans likabehandlingsplan till respektive familj. I dialog på utvecklingssamtalen i början av terminen och på höstterminens första föräldramöten. Genom veckobrev, observationer, dokumentationer och dagliga samtal. På förskolans föräldrarådsmöte. Likabehandlingsplanen kommer att läggas på vår hemsida.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Utvärderingen utgår från fem avdelningar. Vi har utvärderat tillsammans med barnen: Genom kontinuerliga samtal och reflektioner, enskilt och i mindre grupper, kring observationer, dokumentationer och böcker där pedagogerna gjort sig lyhörda och tolkat barnens tankar och idéer.

Med pedagogerna: Fjolårets plan har utvärderats kontinuerligt på avdelningens ALK (avdelningskonferens) en gång i månaden med observationer och dokumentationer som underlag. På ett gemensamt pedagogmöte. I reflektion med pedagogerna. Vi använder utvecklingssamtal, föräldramöten och skrivandet av avdelningens pedagogiska ställningstaganden och terminssammanfattning som forum för att utvärdera, kartlägga och implementera.

Tillsammans med föräldrarna: I dialog med föräldrarna vid dagliga samtal, vårterminens utvecklingssamtal, enskilt och i grupp, och föräldramöten.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Både barn, föräldrar, avdelningspedagoger, förskolechef och pedagogerna har varit delaktiga i fjolårets plan.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Barns rätt att få bli nyfikna på olika kulturer: Under FN-dagen fick barnen prova på afrikansk dans och pröva att äta mat sittandes på golvet med fingrarna för att uppmärksamma att måltider kan se olika ut i olika länder. Vi har lyssnat till musik från olika länder och lånat böcker på olika språk från biblioteket. Under Förskolans dag har vi knytkalas där alla familjer tar med sig mat från sin kultur och bjuder på som ett sätt att uppmärksamma mat från andra länder.

Barns rätt att få strategier för att undvika bitningar och knuffningar: Vi ser att bitningar har ökat bland de yngre barnen och att knuffningar fortsätter. Det förekommer mycket "brottningslekar" och "tuffa tag" bland barnen. Vi behöver bli bättre på att organisera oss vid övergångar mellan olika aktiviteter och finnas nära de barn vi vet tar till knuffningar och bitningar för att försöka hindra situationen.

Barns rätt till sin egen identitet: Vi behöver bli bättre på att låna böcker som synliggör olika familjekonstellationer, funktionsnedläggningar, genustänk och människor från olika länder och samtala kring detta. Vi behöver fortsätta att ta tillvara pedagoger och föräldrars olika kunskaper kring kultur, språk och traditioner.

Barns rätt till en trygg miljö på förskolan och Trygga platser på förskolan: Målet är att det ska finnas en pedagog på alla platser ute på gården och att det ska erbjudas fler organiserade aktiviteter/lekar, detta ser vi att vi behöver fortsätta arbeta mer med. Vi behöver öppna upp en vägg på ett "vindskydd" för att få bättre insyn och mer aktivitet på gården. Inomhus organiserar vi barnen i mindre grupper vid så många tillfällen som möjligt för att ge barnen både tid, utrymme och möjlighet att utforska miljö och material. Vi ser att de äldre barnen på förskolan drar sig undan och vill leka avskilt i mindre konstellationer vilket gör att det blir svårare för pedagogerna att ha uppsikt över barnens lek. Vid konflikter där barn kan uppleva sig kränkta pratar vi om och visar på känslor och tar tillvara barnens tankar till lösningar och behov. Vi har köpt in "cykeltutor" till alla toaletter för barn att kunna signalera till en vuxen att de är färdiga.

Barns rätt till olikhet och Barns rätt till språket: Vid behov har vi arbetat med bilder som stöd och bildschema för att förbereda barnen inför dagen och olika aktiviteter men också som ett stöd för barn som inte har det svenska språket. Arbetet med detta är något vi behöver utveckla och ta fram ett gemensamt material för på hela förskolan för de som har behovet.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-04-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

- Avdelningarnas arbete följs upp och dokumenteras kontinuerligt på varje ALK en gång i månaden.
- Föräldrarna involveras i utvärderingen av likabehandlingsarbetet genom samtal och diskussionsfrågor vid föräldramöten och utvecklingssamtal.
- På mitterminskonferensen i oktober månad utvärderar varje arbetslag verksamheten samt på ett gemensamt pedagogmöte i början på vårterminen 2018.
- Genom att observera, dokumentera och reflektera tillsammans med barnen kan vi få en uppfattning om vilka möjligheter våra främjande insatser och förebyggande åtgärder givit dem. Ytterligare tillfällen då vi ger barnen möjlighet att reflektera, dela och utvärdera sin verksamhet är på novembers 2017 "Barn visar och berättar" möten och på Förskolans dag i maj 2018.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef, pedagogisk samordnare och alla avdelningsansvariga

Främjande insatser

Namn

Barns rätt att få möta olika kulturer

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Vi ska ha ett öppet och intresserat förhållningssätt mot varandra och på varandras olika kulturer och traditioner. Vi tänker att barn, familjer och pedagoger, genom att få mötas i skillnader, ökar sin förståelse för olikheter och människors olika levnadssätt. På ALK var månad och på mitterminskonferensen följer pedagogerna upp vad som gjorts och planerar framåt. Uppföljning sker med barn och föräldrar genom samtal, dokumentationer, reflektioner, utvecklingssamtal, föräldramöten och genom veckobrev.

Insats

Vi uppmuntrar familjer att dela med sig av sin kultur och traditioner. Vi ska sjunga sånger, lyssna till musik och låna böcker på olika språk från biblioteket. Bjud in familjer till olika samkväm, exempelvis sommarfesten på Förskolans dag där vi uppmuntrar familjerna att ta med sig mat från sin kultur som sedan alla får smaka av. Varje avdelning ska uppmärksamma vilka kulturer som råder i gruppen och göra oss nyfikna på deras traditioner, till exempel hur man firar högtider. Vi ska uppmärksamma olika länder under FN veckan, exempelvis genom mat från olika kulturer. Vi ska ta tillvara på pedagogers olika kulturella kunskaper som exempelvis dans, aktiviteter och berättelser från olika kulturer.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Namn

Barns rätt att få strategier för att undvika bitningar och knuffningar

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Att värna alla barn så att ingen blir biten eller knuffad. När det ändå uppstår ta vara på varje situation och stödja barn i att hitta andra sätt att uttrycka sig.

Insats

Organisera för att övergångar mellan olika situationer ska ske så smidigt som möjligt. Identifiera vilka barn som, vid vissa tillfällen, tar till knuffningar och bitningar för att kunna vara nära som pedagog. Lära ut "stoppmetoden" och avdramatisera händelserna.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Namn

Barns rätt till sin egen identitet

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att vi pedagoger ska bli mer medvetna om vårt förhållningssätt kring hur vi möter barnen för att de ska få möjlighet att känna att de duger som de är oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Att alla är lika mycket värda. Uppföljning sker vid ALK (arbetslagskonferens) varje månad och vid mitterminskonferensen i oktober samt i samtal kring observationer och dokumentationer.

Insats

Vi ska ha ett reflekterande förhållningssätt kring hur vi möter exempelvis barn i olika åldrar, pojkar och flickor och barn och föräldrar från olika kulturer. Vi ska låna böcker från biblioteket kring olika familjekonstellationer, barn med olika ursprung och funktionsnedsättningar och föra samtal med barnen kring detta. Vi ska tänka medvetet kring vad vi har för utbud på förskolan vad gäller sånger, sagor, böcker, material, förvandlingskläder och organiserade lekar för att gynna ett normkritiskt förhållningssätt.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Namn

Barns rätt till en trygg miljö på förskolan

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att vi pedagoger ska finnas nära barnen och värna deras rätt till trygghet inomhus och utomhus, exempelvis på skymda platser, vid övergångssituationer och toalettbesök, då avdelningarnas- och gårdens utformning gör att man inte har överblick. Pedagogerna ska sprida sig inomhus och utomhus för att ha god översikt i alla rum/på alla platser och ha tydliga strategier/rutiner i verksamheten. Uppföljning görs på ALK, avdelningsplanering och genom dagliga samtal med barn och föräldrar.

Insats

Pedagogerna ska göra en kartläggning, exempelvis genom barnintervjuer och/eller "husmodellen", över sin avdelning och gården för att se på vilka platser otrygghet kan förekomma. Pedagogerna ska dela och organisera barngruppen.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Diskussioner i personalgruppen på ALK (arbetslagskonferens), pedagogmöten, observationer i barngruppen, samtal med enskilda föräldrar och på föräldramöten.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Genom diskussioner på föräldramöten, utvecklingssamtal, information i veckobrev, genom terminssammanfattningen samt i dagliga samtal med barn och föräldrar. Vi är nyfikna och uppmärksamma på föräldrars frågor och reaktioner utifrån vad vi berättar om eller vad de ser händer i barngruppen. För de barn som inte har språket har vi observerat och tolkat deras sätt att agera och reagera i olika situationer.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Genom diskussioner på ALK (arbetslagskonferens) och pedagogmöten. Vi har diskuterat risksituationer och reflekterat över vår verksamhet och pedagogernas arbets- och förhållningsätt i relation till likabehandling med hjälp av observationer och dokumentationer.

Resultat och analys

Kränkande behandling och ålder: Vi har uppmärksammat och identifierat skymmande platser på gården och inomhus på avdelningarna där barnen kränkt varandra genom ord och handlingar. Bland de yngre barnen handlar det exempelvis om bitningar och knuffningar och bland de äldre barnen på förskolan handlar det om att de kan uttrycka sig med "hårda ord" och meningar som "du får inte komma på mitt kalas...". Bland de äldre barnen på förskolan har det också förekommit att några har intresserat sig för sitt eget och andra barns kön vilket har uppmärksamats av pedagoger och föräldrar. Vi pedagoger behöver bli bättre på att observera och kartlägga vart otrygghet och risker kan förekomma genom exempelvis barnintervjuer och husmodellen och finnas nära barnen på dessa platser för att motverka kränkningar.

Vi har uppmärksammat att barn som inte erövrat det verbala språket har svårare att bli förstådda och delta i vissa lekar. På grund av detta ska vi pedagoger oftare organisera smågrupper. Vi ska också vid behov arbeta med bilder och tecken som stöd för att ge varje barn förutsättningar att uttrycka sina tankar och åsikter och kunna kommunicera med varandra.

Funktionsnedsättning: Vi har barn på förskolan med särskilda rättigheter som vi upplever kan reagera på olika situationer och olika miljöer med starkare uttryck än andra barn, vid exempelvis övergångar mellan olika situationer. Vi behöver arbeta med tydliga rutiner och förberedelser för att underlätta barnens vardag på förskolan.

Etnisk tillhörighet: Vi upplever att de barn och familjer som har annat modersmål än svenska har svårare att kommunicera eller bli kommunicerade med. Därför behöver vi kommunicera på flera språk för att alla ska kunna tillägna sig information och delta på lika villkor.

Förebyggande åtgärder

Namn

Trygga platser på förskolan

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att alla barn ska känna sig trygga inomhus och utomhus på förskolan på de platser vi upplever att det finns risk att barn kränker varandra. Vi följer upp detta på ledningsgruppsmöten, på ALK (arbetslagskonferens) en gång i månaden, på avdelningsplaneringar, vid utvecklingssamtal med föräldrarna samt i regelbundna samtal mellan pedagoger, barn och föräldrar.

Åtgärd

Vi pedagoger ska ha tydliga rutiner och finnas nära barnen och tillgängliga för dem på platser som vi uppmärksammat att kränkningar kan ske, både inomhus och utomhus. Pedagogerna ska organisera så att miljö, material och aktiviteter stimulerar och bjuder in till att barnen delar sig i mindre grupper på förskolan. På gården har vi kommit fram till att öppna upp en vägg på ett "vindskydd" för att få bättre insyn och mer aktivitet. Vid dilemman och uppkomna situationer ska vi skapa förutsättningar för barnen att tillsammans med varandra och oss pedagoger reflektera kring sina känslor och handlingar och ge barnen redskap till konflikthantering. Vi samtalar bland annat med barnen om och utifrån Rädda barnens material kring "Stopp min kropp", om varje barns rätt till sin integritet och kropp..

Motivera åtgärd

Pedagoger har uppmärksammat att det finns skymda platser utomhus på gården och inomhus på de olika avdelningarna där barn kan uppleva kränkningar. Genom ständig dialog oss pedagoger emellan och bättre spridning kan vi arbeta mot att förebygga kränkningar på förskolan. Vi har uppmärksammat att barnen använder "hårda ord" mot varandra där barnen uttrycker att "du får inte komma på mitt kalas...". Bland de äldre barnen på förskolan har det också förekommit att de intresserar sig för sitt eget och andras kön på olika sätt.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Namn

Barns rätt till språk och kommunikation

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att skapa förutsättningar för barn oavsett ålder, etniskt ursprung eller särskilda rättigheter. Pedagogerna ska arbeta metodiskt för att ge varje barn ett språk, ett sätt att kommunicera och göra sig förstådd på med andra. Uppföljning ska ske med förskolechef, på ALK (arbetslagskonferens) en gång i månaden, på barnkonferenser och utvecklingssamtal samt under mitterminsutvärderingen.

Åtgärd

Pedagogerna ska arbeta med bilder och rekvisita för att ge barn möjlighet att förstå, införliva och begreppsbygga sig. Läsa och föra samtal kring böcker, sagor och bilder som tydliggör ord och begrepp och skildrar olika utseende och språk. Material som också ska finnas tillgängligt för barnen i miljön. Tillföra olika uttrycksätt, "100-språkighet", som stimulerar och utvecklar ord- och begreppsbyggnad. Informera och uppmuntra föräldrar med annat modersmål än svenska att tala sitt modersmål med barnet. Vi ska kommunicera på flera språk för att alla ska kunna tillägna sig information och delta på lika villkor. Pedagogernas språkliga kunskaper och kulturer ska tas tillvara i mötet barn och familjer.

Motivera åtgärd

Pedagogerna har uppmärksammat att barn med annat modersmål än svenska har svårare att koda av och kommunicera med andra barn. Vi ser också att barn med svenska som modersmål men som ännu inte erövat det verbala språket eller väljer bort det har svårare att göra sig förstådda, vilket medför att barnen får svårare att bli förstådda, att ta sig in i gruppen och delta i exempelvis lekar och samlingar. Vi har uppmärksammat att det finns ett behov att kommunicera på flera språk och på olika sätt för att alla ska kunna ta del av och ge information.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Namn

Barns rätt till olikhet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att varje barn ska få så bra dagar som möjligt på förskolan och uppleva sig själva som värdefulla och ömsesidigt beroende till varandra i gruppen. Målet är också att ge barn verktyg och strategier för att förhålla sig till förskolans miljö och varandra oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder. Uppföljning sker i dagliga samtal mellan barn, pedagoger och föräldrar, vid ALK (arbetslagskonferens) en gång i månaden samt vid barnkonferens, mitterminsutvärdering och utvecklingsamtal.

Åtgärd

Pedagogerna behöver finnas nära och stödja barnen i deras handlingar, tankar och känslor genom dagliga samtal, bilder och litteratur. Pedagogerna behöver också tänka särskilt kring den fysiska miljön, organisationen och förberedelser för barn och familjer med särskilda rättigheter, exempelvis genom att använda bilder och samtala om vad som ska ske samt sätta samman smågrupper som kan skapa en trygghet.

Motivera åtgärd

För att inte något barn ska bli särskilt utsatt behöver vi tänka extra kring förutsättningar och behov för olika barns rättigheter.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolans samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Rutiner för akuta situationer

Policy

På Wåga Wiljas förskolor råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. Varje misstanke om att så sker ska tas på största allvar och incident rapport (på avsedd blankett) ska skrivas vid händelse och lämnas till förskolechefen.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Personalen håller god uppsikt över alla platser där barnen leker, både inomhus och utomhus. Pedagogerna har ett barnnära arbets- och förhållningssätt där de är i dialog och samspel med barnen. Det utgör en god grund för att medverka i och se barnens sociala relationer.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Det är förskolans ansvar att barn och föräldrar ska känna en självklarhet att kunna vända sig till sina avdelningspedagoger med tankar, upplevelser och iakttagelser. Tel. till förskolechef: 073-7087816.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

När pedagogerna upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling av andra barn ska de alltid: - ta tag i situationen på en gång. - skriva incident rapport. - underrätta förskolechefen. - boka samtalstid med involverade barns föräldrar. - förtlöpa observera berörda barn i barngruppen och om det är nödvändigt stoppa fortsatta trakasserier eller kränkande behandling. - pedagogerna och i vissa fall förskolechefen, har samtal med barnens föräldrar för att ta reda på och/eller berätta vad som hänt - i samförstånd med berörda föräldrar upprätta en handlingsplan för hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra och barnen få möjlighet att bygga goda relationer till varandra.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

När pedagogerna upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling av någon i personalen ska de alltid: - underrätta förskolechefen på en gång. - Förskolechefen samtalar med berörd person i personalgruppen för att reda ut vad som hänt. - Förskolechefen samtalar med barnets föräldrar för att berätta vad som hänt och hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra.

Rutiner för uppföljning

I varje handlingsplan ska det tydligt framgå när och av vilka personer åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Förskolechefen och pedagogerna ska inför varje revidering av likabehandlingsplanen utvärdera hur rutinerna fungerat i de fall man använt dem.

Rutiner för dokumentation

Den avdelningsansvarige pedagogen på varje avdelning ansvarar för att skriva ner de åtgärder som ska genomföras i en handlingsplan. Handlingsplanen ska även undertecknas av ansvarig förskolechef.

Ansvarsförhållande

Förskolechef och avdelningsansvarig förskollärare är ansvariga för att ett åtgärdande arbete påbörjas och följs upp. Alla pedagoger på förskolan är alltid ansvariga för att handlingsplanen efterlevs. Övergripande ansvar har förskolechefen.